

[Handelsministeren.]

d. v. s. at man i tilfælde, hvor man udøver faget, har adgang til også at forhandle produkter tilvirket af fagfæller. Ved indførelse af det nye næringsbrev som håndværker, handlende og industridrivende er afsætningsretten for håndværkere ikke begrænset. Lukkelovsmæssigt har konditorer imidlertid visse fordele, som de vil sætte over styr ved erhvervelse af et sådant næringsbrev. Som følge heraf har det været nødvendigt ved en ændring af den pågældende lovbestemmelse, jfr. lovforslagets § 1, nr. 6, udtømmende at fastlægge konditorers næringsområde. Det er samtidig fundet naturligt at give konditorer adgang til også at fremstille og forhandle brød.

Ved revisionen af beværterloven i 1958 blev der åbnet adgang for handelsministeren til for stormagasiner vedkommende at dispensere fra forbuddet mod, at beværter- eller gæstgivernæring med ret til udskænkning af stærke drikke blev drevet i lokaler, der tillige benyttedes til udøvelse af anden næring eller stod i direkte forbindelse med lokaler, i hvilke anden næring udøvedes. Siden bestemmelsens indførelse er der opstået behov for beværtningsdrift også i andre større forretninger såsom supermarkeder o. lign., og forslaget § 1, nr. 9, tager sigte på at imødekomme dette behov.

Ifølge beværterlovens § 22, stk. 1, kan politiet, i København magistraten, i sygdomstilfælde o. lign. tillade stadeholdere at benytte medhjælp. Den pågældende bestemmelse, der blev indsat i 1958, har vist sig uhyre praktisk. Imidlertid synes det rimeligt at lade stadeholdere få adgang til at anvende medhjælp i andre situationer end sygdomstilfælde m. v. Forslagets § 1, nr. 12, tager sigte på at give stadeholdere adgang til uden politiets mellemkomst at anvende ægtefælle og hjemmевærende børn og børnebørn over 18 år som medhjælp.

I den gældende beværterlovs § 26, stk. 8, er det fastsat, at bestyrere af marketenderier ikke må udøve handelsnæring, ligesom der ikke fra lokaler, som er indrettet til marketenderivirksomhed, må drives nogen næring, til hvis udøvelse der kræves næringsbrev. Baggrunden for dette forbud har været ønsket om at beskytte handlende mod en ubillig konkurrence fra marketenderibestyrernes side. Dette hensyn synes at kunne

tilgodeses ved en bevarelse af forbuddet mod, at der fra lokaler indrettet til marketenderivirksomhed drives nogen næring, hvortil næringsbrev udkræves, jfr. forslaget § 1, nr. 15.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Endelig har jeg den ære for det høje ting at fremsætte følgende lovforslag:

Forslag til lov om statsautoriserede revisorer, forslag til lov om statsautoriserede vejere og målere, forslag til lov om skibsmæglere og varemæglere, forslag til lov om ejendoms-mæglere, forslag til lov om dispachører samt forslag til lov om translatorer og tolke.

Disse seks lovforslag fremsættes i tilknytning til det forslag til en næringslov, som jeg havde den ære at fremsætte her for lidt siden uden for dagsordenen.

Den gældende næringslov indeholder de nærmere bestemmelser om det erhvervsretlige grundlag for udøvelsen også af de særlige næringer, som omfattes af de seks lovforslag, og disse næringers forhold har derfor været omfattet af kommissoriet for næringslovskommissionen. Kommissionens indstilling til lovgivning for disse erhvervsområder er indeholdt i den betænkning II fra næringslovskommissionen, som for nylig er omdelt her i tinget. Kommissionens overvejelser har fundet sted på grundlag af indstillinger fra en række særlige udvalg, hvor sagkyndige repræsentanter for de pågældende erhverv har haft sæde. På de fleste punkter har næringslovskommissionen i sine udkast til lovforslag for de pågældende erhverv fulgt indstillingerne fra disse udvalg, men kommissionen har dog vedrørende en række spørgsmål haft en afvigende opfattelse, således at de af kommissionen udarbejdede udkast til lovforslag afviger fra de sagkyndige udvalgs indstilling. Jeg skal i min efterfølgende redegørelse belyse sådanne væsentlige punkter, hvor der har rådet en divergerende opfattelse mellem vedkommende sagkyndige udvalg og næringslovskommissionen.

Det fremgår i øvrigt af betænkningen, at kommissionen i overensstemmelse med de sagkyndige udvalg har fundet det rigtigt at udskille de erhvervsretlige bestemmelser for

[Handelsministeren.]

disse næringer til særlige love. Begrundelsen herfor er først og fremmest den, at der for de pågældende erhverv i en række henseender foreslås særlige bestemmelser i forhold til den almindelige næringslovs regler om adgangen til at udøve erhverv først og fremmest som handlende, håndværker og industridrivende. Kommissionen har ment, at sådanne særlige bestemmelser ikke naturligt hører hjemme i den almindelige næringslov, eller at denne i hvert fald ville blive for omfattende og uoverskuelig, om de skulle indarbejdes heri. Hertil kommer det hensigtsmæssige i, at de bestemmelser, der skal gælde for hvert af de pågældende særlige erhverv, findes samlet i én lov og her skrives helt ud uden henvisninger til andre dele af en mere omfattende almindelig næringslov, således at de kredse, der i særlig grad gør brug af de pågældende lovbestemmelser, har adgang til en hurtig og overskuelig orientering heri. Af lovtekniske og praktiske grunde foreslår kommissionen derfor særlige love om disse særlige erhverv, og jeg har ved fremsættelsen af lovforslagene fundet det rigtigt at følge kommissionens indstilling også på dette punkt.

De fremsatte lovforslag er i øvrigt i overensstemmelse med kommissionens udkast, og i sådanne spørgsmål — det drejer sig for øvrigt ikke om mange — hvor kommissionen deler sig i et flertal og et mindretal, har jeg på alle punkter ment at kunne følge flertallets indstilling. Jeg skal senere nærmere omtale disse forhold og motivere mit med kommissionens flertal sammenfaldende standpunkt.

Ved udarbejdelsen af bemærkningerne til de seks lovforslag har jeg på samme måde i det store og hele benyttet motiverne til betænkningens lovudkast.

Det er tilstræbt at anvende så kort affattede bestemmelser som muligt for på en overskuelig måde at angive, hvad der skal gælde for hvert af de pågældende erhverv, og kun hvor særlige forhold gør sig gældende, indeholder lovforslagene tekst mere detaljerede bestemmelser. Detaljerede regler i øvrigt for de pågældende erhverv, særlig med hensyn til rettigheder og pligter for disses udøvere, er det derimod tanken som hidtil skal kunne gives af handelsministeren.

De foreliggende seks lovforslag omfatter en række bestemmelser, der i store træk enten er ens eller i hvert fald svarer til hinanden, medens hvert lovforslag også omfatter spørgsmål af særlig karakter for det pågældende erhverv. Jeg vil derfor gerne indledningsvis redegøre for indholdet af de mere generelle bestemmelser, der foreslås for alle eller i hvert fald de fleste af de pågældende næringer.

Medens grundlaget for udøvelsen af erhverv som handlende, håndværker, industridrivende m. v. også efter forslaget til den nye almindelige næringslov skal være et almindeligt næringsbrev, indebærer de foreliggende forslag til love for de heromhandlede særlige erhverv, at grundlaget for udøvelsen af disse skal være en af handelsministeren udfærdiget særlig beskikkelse, sådan som det også hidtil har været tilfældet. Også for ejendomsrådgivere, der efter den gældende næringslov kan drive virksomhed på grundlag af almindeligt næringsbrev, indføres nu en ordning med særlig beskikkelse. Når der til udøvelsen af disse særlige erhverv kræves beskikkelse, må det ses i forbindelse med, at der til udøvelsen af de pågældende erhverv ifølge lovgivningen stilles en række særlige krav, herunder bl. a. om uddannelse, om en bestået prøve og om vandel, ligesom de pågældende erhvervsbetegnelser som henholdsvis statsautoriseret revisor, skibsmægler m. v. er beskyttet ved lov. Gennem beskikkelsen understreges disse særlige vilkår i forhold til erhvervsudøvelse på grundlag af almindeligt næringsbrev.

Det er noget centralt, at der skal bestå en ret til at opnå sådan beskikkelse, når de i loven indeholdte betingelser herfor er opfyldt. Sådant antages retsstillingen også at være i dag, men den gældende lovs ordvalg er på dette punkt ikke ganske tydeligt, men gennem en omformulering præciseres nu retten til at opnå beskikkelse. Retten til at opnå beskikkelse, når de i lovgivningen herfor fastsatte betingelser er opfyldt, gælder dog i dag ikke for skibsmæglere og varemæglere, hvor der efter næringsloven består en såkaldt antalsbegrænsning, idet handelsministeren, når antallet af mæglere på vedkommende sted synes fuldt ud tilstrækkeligt, kan begrænse autorisationen af nye mæglere. Det foreliggende lovforslag om skibsmæglere og vare-

[Handelsministeren.]

mæglere afskaffer denne antalsbegrænsning, således at der også for disse mægleres vedkommende etableres en ordning med ubetinget ret til at opnå beskikkelse, såfremt de i loven indeholdte betingelser herfor er opfyldt. Også her bygger lovforslaget på kommissionens indstilling, idet kommissionen, med undtagelse af et enkelt medlem, er gået ind for ophævelsen af antalsbegrænsningen. Det ligger vel næsten i sagens natur, at der hidtil har bestået og fremdeles foreslås opretholdt en antalsbegrænsning for vejere og målere, idet næppe nogen vil finde det praktisk, at der udnævnes mere end én vejer og måler i hver by.

De betingelser, der ifølge forslagene kræves opfyldt for at få ret til beskikkelse til udøvelse af de pågældende erhverv, svarer i øvrigt i de fleste tilfælde til de betingelser herfor, der er indeholdt i den gældende næringslov. Alle forslagene opretholder således kravet om dansk indfødsret. Dette krav er, som det fremgår af det fremsatte forslag til en ny næringslov, principielt opretholdt, for at man kan drive næring her i landet, herunder også som handlende, håndværker og industridrivende. Gennem en adgang for ministeren til at dispensere fra kravet om dansk indfødsret har man tilgodeset hensynet til forpligtelser, som Danmark allerede har eller senere måtte påtage sig som deltager i internationale aftaler, bl. a. omfattende etableringsrettigheder.

Også kravet om bopæl her i landet går igen i alle forslagene og må ses som en konsekvens af de pågældende erhvervs personlige karakter, ligesom almindelige jurisdiktionshensyn tilsiger, at den pågældende må have bopæl inden for landets grænser.

Med hensyn til aldersbetingelser er det fundet rigtigt at bibeholde kravet om, at de pågældende skal være fyldt 25 år, d. v. s. samme aldersgrænse, der er fastsat for adgangen til at udøve erhverv som advokat. Den eneste undtagelse herfra er for ejendomsmæglere, som efter forslaget kan beskikkes, når de er 21 år — den alder, der efter den gældende lov kræves for at få næringsbrev som ejendomsmægler, og som i næringslovforslaget kræves for at få næringsbrev som ejendomshandler. Kun for

vejere og målere foreslås en højeste aldersgrænse, nemlig 70 år, idet en sådan aldersgrænse også hidtil har været praktiseret. Denne aldersgrænse må ses i sammenhæng med, at vejer- og målererhvervet i modsætning til de øvrige erhverv, der omhandles af forslagene, udøves af personer, der er indstillet hertil, og som er ene om hvervet inden for vedkommende område.

I alle forslagene fastsættes det, at udøvere af disse erhverv, der jo i mange tilfælde kommer til at beskæftige sig med andres økonomiske forhold, ikke selv må være konkurs, umyndiggjort eller under lavværgemål.

For adgangen til at opnå beskikkelse er det endvidere i forhold til erhvervsudøvelse på grundlag af et almindeligt næringsbrev et særegent træk, at det i lovgivningen foreskrives, at de pågældende — med undtagelse af vejerne og målerne — skal have bestået en særlig prøve, og for visse beskikkelses vedkommende endvidere, at de pågældende har gennemgået et vist åremåls praktisk uddannelse. Gennem disse krav om praktisk uddannelse og bestået prøve som betingelse for at få beskikkelse tilsigtes at give publikum en rimelig sikkerhed for, at vedkommende, der har opnået beskikkelse, er i besiddelse af de nødvendige faglige og saglige forudsætninger for udøvelsen af sit erhverv. Om disse forhold skal jeg her kun gøre den generelle bemærkning, at man ved tilrettelæggelsen af disse uddannelser og prøvernes sværhedsgrad bl. a. må have for øje at foretage en rimelig afvejning af hensynet på den ene side til ønskeligheden af en høj faglig standard af de beskikkede og på den anden side til mulighederne for en rimelig tilgang til erhvervet. Der ligger i denne afvejning problemer, som næppe tør siges i dag på alle områder at være løst på fuldt tilfredsstillende måde, og det er da også handelsministeriets hensigt i den kommende tid med sagkyndig bistand at foretage en gennemgang af disse forhold med henblik på en ajourføring af uddannelserne og de hermed forbundne prøver. I lovforslagene forudsættes, at det i hovedsagen som hidtil vil kunne overlades handelsministeren at give de detaljerede bestemmelser om disse prøver, og at der i lovsform kun gives visse bestemmelser, bl. a. om varigheden af den praktiske uddannelse,

[Handelsministeren.]

hvor der stilles krav herom, og om visse organisatoriske forhold i forbindelse med aflæggelsen af prøverne.

Som det vil fremgå af kommissionsbetænkningen, har de sagkyndige udvalg vedrørende henholdsvis de statsautoriserede revisorer og skibsmægleres og varemægleres forhold været indstillet på at kræve fem års praktisk uddannelse, for at de pågældende kunne få beskikkelse. I alle forslagene følges imidlertid kommissionens indstilling om, at denne praktiske uddannelse begrænses til de nuværende tre år. Forholdet er i øvrigt det, at i hvert fald de statsautoriserede revisorer, skibsmægler, varemægler og dispachører i almindelighed, forinden de får beskikkelse, har haft mindst fem års praktisk uddannelse. Man finder således ikke tilstrækkelig grund til at foreslå en skærpelse af de nuværende krav om praktisk uddannelse. Der foreslås i disse love heller ikke ændringer i de nuværende regler, hvorefter vejere og målere, ejendomsmægler og translatører og tolke ikke skal have praktisk uddannelse. For vejere og målere foreslås dog som noget nyt indført, at en vejler og måler, forinden beskikkelse udleveres, skal have en særlig instruktion hos justerdirektøren, idet erfaringen har vist, at vejere og målere ofte ikke på forhånd har tilstrækkelig godt kendskab til vejning og måling. For ejendomsmægler foreslås som noget nyt, at ministeren skal kunne foreskrive en praktisk uddannelse, men dette kommer jeg senere nærmere ind på.

Hidtil har det været således, at den særlige prøve, der skal bestås for at opnå beskikkelse i alle de pågældende erhverv, bortset fra vejer- og målererhvervet, aflægges for en af handelsministeren i dette øjemed nedsat kommission. Dette krav opretholdes i alle forslagene, idet man dog, bortset fra dispachørlovsforslaget, har formuleret disse bestemmelser således, at handelsministeren med bistand af vedkommende faglige kommission vil kunne bestemme, om den pågældende prøve, der for de flestes vedkommende nu betegnes eksamen, skal aflægges enten for kommissionen eller på anden måde, f. eks. på en højere læreanstalt i forbindelse med gennemgæet dagskoleundervisning. Hele spørgsmålet om denne uddannelse, der slutter

med sådan eksamen, er særlig aktuelt for revisorer, translatører og ejendomsmægler.

Alle forslagene indeholder bestemmelser om, at beskikkelse kan nægtes under de i straffelovens § 78, stk. 2, nævnte omstændigheder. Dette stemmer med gældende ret og med, hvad der foreslås i den nye næringslov for vekselere og ejendomshandlere. Herudover foreslås imidlertid som noget nyt i lovforslagene om revisorer, om skibsmægler og varemægler, om dispachører og om translatører, at beskikkelse skal kunne nægtes, såfremt den pågældende i stilling eller erhverv har udvist en sådan adfærd, at der er grund til at antage, at han ikke vil drive den pågældende virksomhed på forsvarlig måde. I så henseende mener jeg også, at man må være enig med næringslovskommissionen, der har fundet disse bestemmelser nødvendige for opretholdelse af tilliden til udøverne af de pågældende erhverv. Nægtelse af beskikkelse med henvisning til disse bestemmelser vil naturligvis altid kunne indbringes for domstolene.

Svarende til disse nye bestemmelser om grundlag for nægtelse af beskikkelse foreslås for statsautoriserede revisorer, dispachører og vejere og målere nye bestemmelser om administrativ fratagelse af beskikkelsen for en tid fra 1 til 5 år eller indtil videre, såfremt vedkommende har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse i udøvelsen af sin virksomhed og de udviste forhold giver grund til at antage, at han ikke fremtidig vil udøve virksomheden på forsvarlig måde. Ligesom i de tilfælde, hvor beskikkelsen nægtes, vil berettigelsen af fratagelsen kunne forlanges forelagt domstolene til prøvelse. For de statsautoriserede revisorer vedkommende indeholder forslaget i øvrigt bestemmelser om en særlig disciplinær myndighed, som jeg senere kommer nærmere ind på. For vejere og målere og dispachører foreslås, at hjemmelen til denne fratagelse af en beskikkelse gives handelsministeren.

Lovforslagene — bortset fra forslaget om ejendomsmægler — undergiver som hidtil udøverne af de pågældende erhverv de straffebestemmelser i den borgerlige straffelov, som er fastsat for forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv, herunder også straf for bestikkelse, brud på tavshedspligt, pligtforsømmelse m. v.

[Handelsministeren.]

Ligesom det i næringslovforslaget er hovedreglen, at virksomhed skal udøves fra fast forretningssted, vil det for de her omhandlede erhverv normalt også være således, at disse udøves fra et fast forretningssted — kontorstedet. En udtrykkelig forskrift herom foreslås imidlertid kun for ejendomsmæglere, hvorimod forslagene vedrørende statsautoriserede revisorer, dispachører og translører har bestemmelser om, at de pågældende, før et kontorsted etableres, skal indgive anmeldelse herom til handelsministeren, revisorlovforslaget tillige en bestemmelse om, at hvert kontorsted skal ledes af en statsautoriseret revisor, der kun er leder af det pågældende kontor. I dispachørlovforslaget foreslås i denne henseende, at dispachører som hovedregel kun må have kontor ét sted.

Forslagene vedrørende statsautoriserede revisorer og dispachører indeholder bestemmelser med udtrykkeligt forbud mod, at disse hverv forenes med andre stillinger eller anden virksomhed, som nærmere er angivet i selve loven, medens der i de andre fire forslag alene indeholdes en bemyndigelse for handelsministeren til at foreskrive, at visse erhverv og stillinger ikke kan forenes med den virksomhed, den pågældende udøver i henhold til sin beskikkelse.

På samme måde, som det i det fremsatte forslag til ny næringslov for auktionsholdere, vekselerere og ejendomshandlere foreslås, at næringsadkomsten (næringsbrevet) skal tilbageleveres ved bortfald, der normalt indtræffer, når den pågældende ophører med at opfylde de betingelser, der giver ham ret til adkomsten, indeholder alle de her fremsatte seks forslag bestemmelser om, at den pågældende beskikkelse i tilfælde af bortfald eller frakendelse straks skal tilbageleveres handelsministeriet. Også for alle disse næringers vedkommende vil det i almindelighed være således, at beskikkelsen bortfalder, når vedkommende dør, eller hvis han i øvrigt ophører med at opfylde betingelserne for at erhverve en sådan beskikkelse.

I modsætning til, hvad der gælder i næringslovforslaget, indeholder de her fremsatte lovforslag, bortset fra vejer- og målerlovforslaget, imidlertid bestemmelser om, at en beskikkelse efter begæring og uden betaling af afgift på ny skal sættes i kraft og udleveres den pågældende, såfremt grunden til dens bortfald er ophørt at bestå eller en frakendelse af beskikkelsen er udlobet eller ophævet.

Som hidtil foreslås for alle disse erhverv, at hvervetnes udøvere — indehaverne af de pågældende beskikkelser — får eneret til den pågældende erhvervsmæssige betegnelse, revisorer og vejere og målere dog kun i forbindelse med angivelsen „statsautoriseret“, ligesom det forbydes at bruge betegnelser, der kan forveksles med de pågældende betegnelser. Man finder, at udelukkelse i størst muligt omfang af forvekslinger på dette punkt vil være både i de erhvervsudøvenes og i publikums interesse — for dem, der udøver hvervet, under hensyn til de særlige krav, der stilles for at få beskikkelse, og de pligter, der følger med hvervets udøvelse i henhold til sådan beskikkelse, for publikum under hensyn til den betydning, det har at vide, at den person, man henvender sig til, på en særlig måde har kvalificeret sig til det pågældende hverv. Det er fundet ønskeligt i de pågældende lovforslag at anføre, at ikke blot danske, men også udenlandske betegnelser, der er egnet til at hidføre forveksling med de pågældende erhvervsbetegnelser, er forbudt. Kun for skibsmæglere og varemæglere er det ikke fundet praktisk muligt med et sådant forbud. Endvidere har man fundet, at det for at effektivisere beskyttelsen vil være rigtigt ikke som hidtil at kræve, at de pågældende betegnelser skal være benyttet i reklameøjemed, for at benyttelsen kan anses for uberettiget.

Medens den rette betegnelse er „statsautoriseret revisor“ og „statsautoriseret vejer og måler“, indebærer de andre lovforslag, at „statsautoriseret“ ikke mere benyttes i forbindelse med mæglerbetegnelserne og

[Handelsministeren.]

betegnelserne „dispachør“ og „translatør og tolk“. Når udøverne af disse erhverv — i modsætning til, hvad der i denne henseende gælder for statsautoriserede revisorer og statsautoriserede vejere og målere — har eneret henholdsvis på betegnelserne „skibsmægler“, „varemægler“, „ejendoms-mægler“, „dispachør“ og „translatør og tolk“, ses der hverken for de pågældende erhvervs udøvere eller for publikum at være behov for, at der til disse betegnelser knyttes ord som „statsautoriseret“, „statseksamineret“ el. lign.

Det vil efter forslagene være således, at hvis en beskikkelse er bortfaldet eller frakendt, vil den pågældende ikke være berettiget til fortsat at benytte den pågældende erhvervsbetegnelse. Er beskikkelsen derimod blot deponeret, vil han ligesom f. eks. advokater være berettiget til at benytte den pågældende betegnelse, dog ikke i forretningsforhold.

I forbindelse med omtalen af eneretten finder jeg i øvrigt anledning til at understrege, at der i disse love som hidtil kun gives de beskikkede eneret på de pågældende erhvervsbetegnelser, men derimod ikke på adgangen til at udøve de pågældende erhverv. F. eks. er adgangen til erhvervs-mæssigt at drive revision således ikke forbeholdt de statsautoriserede revisorer, og som bekendt driver mange andre — og herunder også mange særdeles kvalificerede — erhverv som revisor uden at være statsautoriserede. De statsautoriserede revisorer har kun eneret på sådanne revisionsarbejder, hvor der i anden lovgivning er stillet krav om revision ved statsautoriseret revisor. På samme måde har heller ikke ejendoms-mæglere eneret på at medvirke ved omsætning af fast ejendom, idet sådan virksomhed også kan drives i henhold til næringsbrev som ejendomshandler, når de i næringsloven herfor fastsatte bestemmelser er opfyldt. Tilsvarende gælder for translatører, at heller ikke de har eneret på at drive erhvervsvirksomhed i form af oversættelse m. v. For skibsmæglere og varemæglere gælder i princippet samme forhold, dog her med den undtagelse, at skibsmæglere efter gældende lov har en i hvert fald delvis eneret på klareringsforretninger.

Spørgsmålet om bevarelsen eller afskaffelsen af denne eneret har givet anledning til mange drøftelser i kommissionen, men resultatet er blevet, at kommissionens flertal er gået ind for afskaffelsen af eneretten også på dette område, og i det foreliggende forslag har jeg ment det rigtigst at følge flertallets indstilling; og da som allerede nævnt antalsbegrænsningen for mæglernes vedkommende foreslås afskaffet, betyder dette, at også disse kategorier af mæglere nu får samme stilling i lovgivningen som de øvrige erhverv, til hvis udøvelse der kræves særlig beskikkelse. Jeg skal senere nærmere omtale problemerne i forbindelse med denne eneret og her kun gøre den bemærkning, at kommissionens flertalsindstilling på dette punkt er udtryk for, at kommissionen også i sine udkast til lovforslag om disse særlige erhverv synes at have lagt vægt på at leve op til sit kommissorium om at søge gennemført en liberalisering af næringslovgivningen. De foreliggende lovforslag forekommer mig i det hele at have dette sigte. På intet område betyder forslagene en begrænsning i adgangen til erhvervsudøvelse i forhold til den bestående ordning, og på en række punkter fjernes reguleringer, som der — i hvert fald efter kommissionens flertalsopfattelse — ikke længer er tilstrækkelig motivering for. Jeg har ved fremsættelsen af lovforslagene fulgt kommissionens flertal og hermed den liberale tendens, som dets indstilling er udtryk for, og jeg vil lægge megen vægt på, at dette almindelige sigte ved den nu forestående revision af denne lovgivning bibeholdes under den videre behandling af forslagene i det høje ting.

Som noget fælles for alle forslagene gælder det ligesom for næringslovsforslaget, at de pågældende bestemmelser ikke skal gælde for Færøerne, idet de pågældende erhverv er opført på den som bilag til lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre vedføjede liste A blandt de sager og sagsområder, der principielt betragtes som færøske særanliggende.

I alle lovforslagene bestemmes det ligeledes ligesom i næringslovsforslaget, at den pågældende lov ved kgl. anordning vil kunne sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som denne landsdels særlige forhold tilsiger. Denne formulering muliggør,

[Handelsministeren.]

at der på disse områder vil kunne gennemføres særlige næringsretlige bestemmelser for denne landsdel.

Efter således i korte træk at have peget på en række af de hovedbestemmelser, der enten er fælles for alle de seks lovforslag eller findes tilsvarende i flere af disse, skal jeg i det følgende redegøre for de særlige bestemmelser af principiel betydning, der er særegne for hvert af disse områder.

Herefter vil jeg gøre nogle bemærkninger om de enkelte lovforslag.

Det foreliggende *forslag til lov om statsautoriserede revisorer* er som nævnt udarbejdet på grundlag af en beretning, der er afgivet af næringslovskommissionens revisorudvalg.

Bestemmelserne i lovforslaget kap. I og II giver mig kun anledning til at bemærke, at disse bestemmelser bortset fra en enkelt, som jeg straks skal omtale, er en ajourføring af de gældende regler i næringslovens §§ 65-77 og handelsministeriets bekendtgørelse af 6. april 1933 om statsautoriserede revisorers virksomhed, pligter og ansvar. Det er fundet naturligt at optage en del af de i den gældende bekendtgørelse indeholdte regler i selve lovforslaget, idet de pågældende bestemmelser må anses for at være af egentlig lovkarakter.

Den egentlig nye bestemmelse i disse kapitler er reglen i § 1, stk. 7, hvorefter revisorerne skal have forsikret eller stillet sikkerhed for mindst 100.000 kr. mod økonomisk ansvar, som måtte pådrages i erhvervet. Denne bestemmelse giver publikum sikkerhed mod at lide tab ved en revisors fejl eller forsømmelse.

Bestemmelserne i lovforslaget kap. III om et revisornævn er nye.

Baggrunden for disse bestemmelser er et af Foreningen af statsautoriserede Revisorer udarbejdet forslag, der indeholdt videregående regler om et revisorsamfund, af hvilket samtlige statsautoriserede revisorer havde pligt til at være medlem, og et revisornævn.

Under drøftelserne i det særlige revisorudvalg undergik det af de statsautoriserede revisorer udarbejdede forslag forskellige ændringer med det resultat, at udvalget

kunne samle sig om bestemmelser, der svarer til lovforslagets §§ 18-22.

Revisornævnet — lovforslagets § 18 — er et dømmende organ, der kan tildele advarsler, irettesættelser eller pålægge bøder på indtil 5.000 kr., hvis en statsautoriseret revisor tilsidesætter de pligter, som hans stilling medfører. Foreligger der grovere eller oftere gentagne forsømmelser fra en revisors side, kan revisornævnet frakende beskikkelsen for en bestemt tid eller indtil videre. De af nævnet truffne afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, men den revisor, afgørelsen vedrører, kan forlange den truffne afgørelse indbragt for domstolene. Den foreslåede ordning er således på linje med den for landinspektører ved lov nr. 220 af 31. maj 1963 etablerede ordning.

Det er da også min opfattelse, at de foreslåede regler om revisornævnet og om dets beføjelser på fyldestgørende måde tilgodeser de hensyn, som det vil være naturligt at tage for at skabe den fornødne kontrol med udøvelsen af gerningen som statsautoriseret revisor, og det er da også mit indtryk, at de statsautoriserede revisorer erkender, at man med de foreslåede lovbestemmelser om revisornævnet og lovforslagets øvrige bestemmelser er nået frem til en ordning, der kan skabe den fornødne baggrund for kontrol med og disciplin blandt erhvervets udøvere, hvilket også er ønskeligt af den grund, at en række betydningsfulde love foreskriver anvendelse af statsautoriserede revisorer.

Sådanne særlige regler findes ganske vist kun for begrænsede områder — f. eks. for banker, forsikringsselskaber og sparekasser samt for de i aktieselskabslovens § 52 nævnte tilfælde. Erhvervslivet anvender imidlertid i stadig stigende omfang statsautoriserede revisorer. Stigningen i produktion og omsætning og den omstændighed, at erhvervsudøvelse og omsætning nu om dage sker under forhold, der er mere komplicerede, end de var før i tiden, nødvendiggør at anvende særlig sagkundskab til løsning af de mangeartede arbejdsopgaver, der ligger for. Også skatteløvgivningen gør i mange tilfælde anvendelse af statsautoriseret revisor ønskelig.

Det er efter den i øjeblikket gældende ordning således, at adgang til at drive virksomhed som revisor står åben for enhver.

[Handelsministeren.]

Betegnelsen „revisor“ er ikke beskyttet, og der er ikke givet regler for udøvelse af almindelig revisionsvirksomhed, og der findes da også et stort antal revisorer, som udøver revisionsvirksomhed alene på grundlag af fri praktisk uddannelse og for den sags skyld uden uddannelse af nogen som helst art.

En hel del af disse ikke-autoriserede revisorer er sluttet sammen i Dansk Revisorforening, der har rettet henvendelse til næringslovskommissionens revisorudvalg med ønske om godkendelse af en gruppe revisorer ud over de statsautoriserede. I henvendelsen til kommissionen henvises der til, at de sidste års skattelove, afskrivningsloven og investeringsfondsloven stiller store krav til regnskabsmæssig bistand. Foreningen har i sin henvendelse præciseret sådanne revisorers område som bogføring, regnskabsmæssig assistance i øvrigt, skatteopgørelser, organisation og revision i alle forhold, hvor lovgivningen ikke udtrykkeligt forlanger statsautoriseret revision.

Henvendelsen fra Dansk Revisorforening har været behandlet i næringslovskommissionen, hvis flertal i overensstemmelse med revisorudvalgets indstilling ikke har kunnet gå ind for en særlig autorisationsordning, medens et mindretal foreslår særlige bestemmelser for en gruppe af ikke-autoriserede revisorer.

Når der skal tages stilling til den foreliggende henvendelse om autorisation for en kreds af tilstrækkeligt kvalificerede revisorer, vil det være naturligt først at overveje behovet for indførelse af en sådan ny gruppe af autoriserede revisorer.

Det må erkendes, at skattelovgivningen ofte er vanskelig at overskue, det samme gælder skattemyndighedernes praksis; navnlig for en række mindre næringsdrivende vil det derfor være nødvendigt at søge regnskabsmæssig bistand ved skatteopgørelser m. v. Fra skattemyndighedernes side er det anført, at der vil være behov for en kreds af regnskabskyndige og skattekyndige personer foruden de statsautoriserede revisorer, som publikum kunne vide havde det fornødne kendskab til lovgivning og praksis inden for skatteretten. Gennem landbrugets konsulentvirksomhed har dette hoveder-

hvert måske i så henseende sit behov dækket, men dette gælder efter skattemyndighedernes opfattelse næppe alle de andre hovederhverv. Ikke mindst i de mindre byer og på landet savner borgerne efter skattemyndighedernes opfattelse nem adgang til personer, de kan henvende sig til for at få regnskabskyndig bistand, og som såvel myndighederne som borgerne kan gå ud fra er tilstrækkeligt kvalificerede.

Det er af revisionsudvalgets flertal anført, at afgørende for, om en lovgivning som foreslået af Dansk Revisorforening bør gennemføres, må være, om der er et reelt samfundsmæssigt behov herfor. Det har været flertallets opfattelse, at de erhvervsdrivende i det store og hele har fundet frem til de regnskabskyndige rådgivere, som de har haft brug for og tillid til. Det er anført, at statsautoriserede revisorer anvendes i stigende omfang, samt at en række erhverv selv har haft indflydelse på sine rådgiveres udvælgelse og kvalifikationer. Således har landbruget på fortrinlig vis været bistået af de til landbrugsorganisationerne og mejerikredsene knyttede regnskabskonsulenter. Til rådighed for håndværket og den mindre industri har stået de teknologiske institutters regnskabskonsultationer, hvis virksomhed er omfattende og højt værdsat. Andre erhvervsdrivende har ikke haft sådanne særligt udvalgte rådgivere, men har ladet sig bistå af rådgivere, der efter de erhvervsdrivendes skøn er tilstrækkeligt uddannede til at bistå dem. Det tør antages, at de erhvervsdrivende i stigende grad har ladet det være afgørende for deres valg af rådgivere, om den pågældende har bestået diplomprøven i regnskabsvæsen. De, der har bestået denne prøve, kan jo oplyse dette ved at benytte betegnelsen „revisor H. D.“. En i antal ret stor gruppe næringsdrivende har i det væsentligste alene haft brug for hjælp til bogføring på grundlag af de af dem selv førte kladdebøger. Der foreligger intet om, at denne kreds af næringsdrivende ikke hidtil har kunnet få den ønskede hjælp.

Jeg erkender, at der foreligger et problem i dette spørgsmål, et problem, som jeg forudsætter vil blive grundigt overvejet i det folketingsudvalg, der nedsættes om loven.

Når jeg imidlertid har ment at kunne følge næringslovskommissionens flertals forslag om ikke at søge gennemført en autori-

[Handelsministeren.]

sationsordning for en særlig gruppe revisorer, skyldes det navnlig følgende grunde.

Gennem en såkaldt autorisationsordning vil antallet af kvalificerede revisorer til rådighed for erhvervslivet ikke blive forøget, men der vil selvfølgelig blive skabt en særligt betegnet klasse, således at der fremtidig vil blive tre grupper: de statsautoriserede revisorer, de særligt autoriserede og de almindelige revisorer. Jeg føler mig imidlertid ikke overbevist om, at der er tilstrækkeligt behov for en sådan tredeling. Jeg tror, at erhvervslivet vil være fuldt ud i stand til at sondre mellem revisorer, enten gennem personligt kendskab til de pågældende eller ved at lægge vægt på, om de er H.D. eller medlem af Dansk Revisorforening, der jo har gjort et påskønnelsesværdigt arbejde for at sikre en kvalificeret medlemskreds. Jeg mener, at en tredeling også vil kunne virke uretfærdig over for mange udmærkede revisorer, der af mangel på aflagte eksamener vil blive afskåret fra autorisation, og navnlig for de lidt ældre af disse vil det kunne være vanskeligt på ny at sætte sig på skolebænken. Hertil kommer, at man vel ikke kan se bort fra, at en autorisationsordning vil kunne svække tilgangen af nye statsautoriserede revisorer derigennem, at nogle vil vælge at nøjes med den mindre uddannelse. En sådan udvikling kan samfundet ikke være tjent med. En anden ting er, at der kan rejses spørgsmål om, hvorvidt det i dag er for vanskeligt at blive statsautoriseret revisor. Dette spørgsmål påtænker vi at tage op i handelsministeriet med henblik på at søge tilrettelagt en mere effektiv uddannelsesmåde, der gør det muligt at stimulere tilgangen af nye statsautoriserede revisorer, uden at den høje standard, som vore statsautoriserede revisorer har, derved forringes.

Det foreliggende forslag til lov om statsautoriserede vejere og målere er i det væsentlige en modernisering af den nuværende retstilstand, hvorfor jeg her skal indskrænke mig til at omtale de væsentligste afvigelser fra den nugældende ordning.

Ved næringsloven af 1931 pålagde man de statsautoriserede vejere og målere en afgift af deres nettoindtægt, som skulle betales til en fond: vejnings- og målingsfonden. Bag-

grunden herfor var, at man fandt det rimeligt at skære toppen af de meget betydelige indtægter ved de store vejerebøder. Alene i Århus, der ganske vist var det største vejerebøde, havde den kgl. vejer og måler i 1929 en bruttoindtægt på 225.000 kr. og en nettoindtægt på 46.000 kr., hvilket målt med den tids prisniveau og beskatningssystem jo var en meget stor indtægt. Man fandt det ikke naturligt, at enkeltpersoner for udførelsen af offentlige funktioner af den omhandlede art oppebar så store beløb. Afgifterne blev som nævnt indbetalt til vejnings- og målingsfonden, og der blev truffet bestemmelse om, at der af fondens årlige renteindtægt kunne ydes økonomisk støtte til afgående vejere og målere og deres enker samt til vejereassistenternes syge- og begravelseskasser, og i 1949 blev det endvidere bestemt, at de udgifter, der er forbundet med det offentlige tilsyn med de statsautoriserede vejeres og måleres redskaber, afholdes af vejnings- og målingsfondens midler.

I finansåret 1963-64 udgjorde det samlede indbetalte afgiftsbeløb ca. 288.000 kr. og fondens renteindtægt ca. 112.000 kr. Fonden var ved udgangen af det nævnte finansår vokset til ca. 2.425.000 kr. I understøttelser blev der det pågældende finansår udbetalt ca. 90.000 kr., medens udgifterne til justerdirektørens tilsyn med vejernes redskaber udgjorde ca. 25.000 kr.

Kun vejere og målere, der har en nettoindtægt over 8.000 kr., er afgiftspligtige, og afgiften består i de fleste tilfælde af småbeløb. Af en samlet afgift i 1962 på ca. 194.000 kr. betalte således fem vejere de ca. 128.000 kr., medens restbeløbet betaltes af de øvrige afgiftspligtige vejere, i alt 52. Ca. 160 vejere havde en indtægt under 8.000 kr. og var således ikke afgiftspligtige. Foreningen af statsautoriserede Vejere og Målere i Danmark har derfor under henvisning til den almindelige økonomiske udvikling foreslået afgiftsbestemmelserne ændret således, at det afgiftsfri beløb forhøjes fra 8.000 kr. til 30.000 kr. Ved en sådan forhøjelse af den afgiftspligtige indtægtsgrænse ville det forannævnte tal af 57 afgiftspligtige vejere være blevet reduceret til 9, medens den samlede afgift kun ville være blevet reduceret med ca. 87.000 kr.

På denne baggrund har man ved udarbej-

[Handelsministeren.]

delse af lovforslaget ment at kunne foreslå en væsentlig lempelse i afgiftspligten, således at den kun kommer til at hvile på dem, der har en nettoindtægt på 30.000 kr. og derover. Der er herved lagt vægt både på den siden sidste revision af afgifterne stedfundne prisudvikling og på, at den progressive beskatning i et vist omfang tilgodeser de hensyn, der lå bag ved afgiftens indførelse.

Endvidere er det foreslået, at afgiften fremtidig ikke indbetales til fonden, men til statskassen, der til gengæld forudsættes at afholde udgifterne ved justerdirektørens tilsyn med vejernes og målernes redskaber og i særlige tilfælde ved vedligeholdelse af materiellet ved mindre, men vigtige embeder.

For så vidt angår den fremtidige anvendelse af vejnings- og målingsfondens midler, er der i lovforslaget optaget en bestemmelse om, at anvendelsen af disse midler fastsættes ved de årlige bevillingslove. Således som den sociale lovgivning nu er udbygget, vil det næppe være naturligt at opretholde den gældende understøttelsesordning uændret i al fremtid, hvorimod det må anses for rimeligt at yde økonomisk støtte af fondens midler til kvalificerede ansøgere, der på tidspunktet for nyordningens ikrafttræden er statsautoriserede vejere og målere eller har været dette, eller til enker efter sådanne personer samt til vejerassistenternes syge- og begravelseskasser. Når der til sin tid ikke længere er behov for fondens renteafkastning til disse formål, vil hele fonden indgå i statskassen.

For at sikre de fornødne tekniske kvalifikationer hos de kommende vejere og målere er det foreslået, at disse skal gennemgå et instruktionskursus af kortere varighed hos justerdirektøren.

Endvidere er der måske grund til at nævne en anden nyordning af praktisk betydning. I den nugældende næringslov er det fastsat, at beskikkelse af statsautoriserede vejere og målere i købstæder finder sted på grundlag af indstilling fra den stedlige handelsstandsforenings bestyrelse. Imidlertid forekommer det, at kooperative sammenslutninger og i nogle tilfælde også industriforeninger, der ofte i betydeligt omfang benytter de statsautoriserede vejere

og målere, ikke er repræsenteret i den stedlige handelsstandsforening. De nævnte sammenslutninger vil kunne have en berettiget interesse i at blive taget med på råd ved beskikkelse af en vejer. Det er derfor i lovforslaget foreslået, at beskikkelse af statsautoriserede vejere og målere i købstæderne ligesom hidtil finder sted på grundlag af indstilling fra den stedlige handelsstandsforenings bestyrelse, men efter forudgående forhandling med andre interesserede sammenslutninger.

Det næste lovforslag, jeg skal gøre nogle bemærkninger om, er *forslag til lov om skibsmæglere og varemæglere*.

De spørgsmål, der her har været særlig drøftet af næringslovskommissionen og kommissionens mæglerudvalg, er spørgsmålet om, hvorvidt man skal opretholde den gældende antalsbegrænsning ved beskikkelsen af mæglere, og spørgsmålet om opretholdelse for skibsmæglernes vedkommende af deres eneret til at klarere skibe.

Efter den gældende næringslov kan man nægte at beskikke nye mæglere, når antallet af statsautoriserede mæglere inden for vedkommende område skønnes at være tilstrækkeligt. Næringslovskommissionen er bortset fra et enkelt medlem gået ind for en ophævelse af denne begrænsning, idet man ikke mener, at der kan anføres tilstrækkelig begrundelse for en sådan regel, der er særlig for mæglererhvervet og næppe kunne tænkes foreslået for anden virksomhed af tilsvarende karakter. Vor nuværende ordning afviger også fra ordningen i de fleste andre lande. Jeg er for mit vedkommende enig med kommissionen i, at en antalsbegrænsning ikke er tilstrækkeligt motiveret. Det synspunkt, at antallet bør begrænses for at skabe rimelige indtjeningsmuligheder for de enkelte mæglere og derved opretholde mæglerstandens kvalitet på et niveau, hvor man kan forvente at arbejdet udføres på god og upartisk måde, kan med samme ret gøres gældende af en række andre erhvervsdrivende, f. eks. sagførere og revisorer, hvor der mig bekendt aldrig har været tale om at indføre en sådan ordning. Det har specielt været anført, at en ophævelse af antalsbegrænsningen kan medføre, at tilstrømningen til erhvervet, i hvert fald overgangsvis, kan blive så stor, at en rimelig økono-

[Handelsministeren.]

misk standard ikke kan opretholdes, med den følge på længere sigt, at ingen eller dog for få vil søge at gennemføre den teoretiske uddannelse til skibsmægler. Når forholdet i dag er det, at mange tager den pågældende eksamen uden tanke om at søge beskikkelse, men for at gå ind i en virksomhed som skibsagenter og lignende, hvor de i meget vidt omfang udfører samme arbejde som skibsmæglerne, er der næppe holdepunkt for disse bekymringer.

Der foreligger derfor ikke efter min mening sådanne særlige forhold for mæglerne, at der er grund til at opretholde en hel speciel undtagelse fra det almindelige princip om næringsfrihed. Den, der opfylder betingelserne og består den foreskrevne prøve, bør kunne regne med at få beskikkelse og at drive det erhverv, han har uddannet sig til.

I en vis forbindelse med dette spørgsmål står spørgsmålet om opretholdelse af de gældende regler, hvorefter statsautoriserede skibsmægler har eneret til at udføre klareringsforretninger. På dette punkt har næringslovskommissionen delt sig i et flertal, som foreslår denne eneret ophævet, og et mindretal, der ønsker den bestående ordning opretholdt med den begrundelse, at en sådan eneret bidrager til, at der kan opretholdes en kvalificeret mæglerstand her i landet, idet der herved gives mæglerne rimelige muligheder for at skabe sig en eksistens gennem deres arbejde.

Også på dette punkt har jeg ment i forslaget at måtte følge flertallets indstilling. Allerede efter de gældende regler er denne eneret temmelig gennemhullet, idet det af højesteret er fastslået, at det ikke er i strid med klareringsmonopolet, at ind- og udklarering af skibe besørges af andre, når blot klareringsdokumenterne underskrives af skibsføreren. I praksis er det derfor ikke ualmindeligt, at skibsagenterne foretager arbejdet med klareringen, dog således at papirerne forsynes med skibsføreren personlige underskrift. Selve arbejdet med klareringen kræver ikke nogen særlig vidtgående uddannelse, og fra toldmyndighedernes side har man da heller ingen bekymringer med den nuværende ordning, hvorefter bistand med klareringen i virkeligheden kan ydes af enhver, når blot skibsføreren signe-

rer papirerne. Bestemmelsen er da heller ikke begrundet med, at det kræver særlige forudsætninger at foretage klareringsarbejdet, men alene med, at der gennem eneretten til klarering sikres skibsmæglerne en større indtjeningsmulighed. Skibsmæglernes øvrige arbejde — hvad man vel kunne kalde det egentlige mæglerarbejde — nemlig virksomheden med at bringe aftaler i stand mellem parterne ved afslutning af certepartier og at bistå rederierne og skibsførerne, er mæglerne ikke eneberettiget til, og det er vel dette arbejde, hvortil den særlige uddannelse er mest påkrævet.

Under disse omstændigheder forekommer det mig lidet naturligt at opretholde en særlig monopolordning, for så vidt angår klareringen af skibe. Denne regel er derfor ikke optaget i forslaget, og heraf følger yderligere, at man vil kunne modificere en række andre regler, som hidtil har været gældende som modstykke til den særlige stilling, skibsmæglerne har indtaget. Dette gælder således reglerne, hvorefter skibsmægler ikke uden særlig tilladelse har kunnet drive anden virksomhed, en bestemmelse, der hidtil har været ret strengt praktiseret, men som nu kan tænkes lempet betydeligt. I virkeligheden tror jeg, at et bortfald af den begrænsede eneret med deraf flydende adgang til at deltage i anden form for erhvervsarbejde i virkeligheden vil være i mæglernes interesse. Endvidere vil reglen om mæglernes hæftelse for afgifter kunne bortfalde ligesom de særlige bestemmelser, hvorefter beskikkelsen er knyttet til et bestemt område.

For varemæglerens vedkommende indeholder forslaget ikke væsentlige ændringer i den gældende ordning. Varemæglerens særlige funktioner fremgår af købeloven og kommissionsloven, og den særlige virkning af disse, gennem varemæglerne afsluttede handler berøres derfor ikke af det foreliggende forslag.

Bestemmelsen om vekselmægler er udeladt, idet det har vist sig, at denne virksomhed i praksis er bortfaldet.

Herefter kommer jeg til *forslag til lov om ejendomsmæglerne*.

Også på dette område gælder, at kommissionens overvejelser har fundet sted på grundlag af en indstilling fra et særligt ud-

[Handelsministeren.]

valg. Da denne indstilling også har været af betydning for bestemmelserne om ejendomshandlere, der er optaget i § 23 i forslaget til næringslov, har næringslovskommissionen ladet beretningen optage i betænkning I.

Hovedspørgsmålet er her: skal virksomhed som mellemmand ved køb og salg af fast ejendom samt erhvervsvirksomheder kun kunne drives af ejendomsmæglere, eller skal man opretholde den gældende ordning, hvorefter sådan virksomhed også kan drives af ejendomshandlere? Med andre ord, skal sådan virksomhed være forbeholdt personer, der har bestået ejendomsmæglerprøven? Det særlige udvalg har ikke kunnet nå til enighed herom, idet et flertal har ment, at virksomheden kun skulle drives af ejendomsmæglere, dog at de nuværende ejendomshandlere skulle kunne fortsætte, medens et mindretal har ment, at virksomheden som hidtil også skal kunne drives af personer, der har næringsbrev som ejendomshandler.

Kommissionen har fundet det betænkeligt at give ejendomsmæglerne eneret, og jeg er for mit vedkommende enig heri.

Spørgsmålet har tidligere været forelagt det høje ting, idet den daværende handelsminister den 14. oktober 1948 fremsatte forslag om ændring i næringsloven, således at ejendomsmæglerne blev tillagt eneret til erhvervs-mæssig udøvelse af virksomhed som mellemmand ved køb og salg af fast ejendom (Rigsdagstidende 1948-49, tillæg A, spalte 3053, Folketingets Forhandlinger, spalte 80).

Forslaget var fremsat, bl. a. fordi det havde vist sig, at publikum gang på gang kom ud for skuffelser ved, at personer, der ikke havde kendskab til ejendomshandel, havde optrådt som mellemmand. Forslaget blev ikke gennemført i den foreslåede skikkelse, idet der ikke kunne opnås enighed om at gøre ejendomsmæglerprøven obligatorisk, men retten til at udøve erhvervs-mæssig virksomhed som mellemmand ved køb og salg af fast ejendom m. v. blev gjort betinget af løsning af næringsbrev enten som ejendomsmægler eller som ejendomshandler (Rigsdagstidende 1948-49, tillæg B, spalte 1779).

I beretningen for det særlige udvalg er anført flertallets begrundelse for, at ejen-

domsmæglerne bør have eneret. De vigtigste argumenter er, at ejendomsmæglerprøven sikrer, at ejendomsmæglere er i besiddelse af et ikke helt ringe kendskab til de vigtigste retsregler vedrørende deres virksomhed, og at et sådant kendskab ikke mindst er af betydning derved, at den pågældende derigennem bliver i stand til at se, om der i en foreliggende sag er problemer, som kræver en nærmere undersøgelse, medens den usagkyndige let vil overse alle vanskeligheder. Kravet til erhvervets udøvere om kunnen og viden er også stadig stigende som følge af de mange nye lovbestemmelser, der vedrører fast ejendom. Af hensyn til publikum bør det sikres, at mellemmanden har betryggende viden og kendskab til at løse den opgave, som påhviler ham.

Kommissionen har dog fulgt udvalgets mindretal, hvorefter virksomhed som mellemmand ved køb og salg af fast ejendom fortsat skal kunne drives af ejendomshandlere, og denne indstilling har jeg ment at kunne tilslutte mig. Forslaget fra Danske Ejendomshandlers Landssammenslutning, hvorefter næringsbrev som ejendomshandler, såfremt der fortsat skal være adgang til at løse et sådant næringsbrev, kun skulle meddeles personer, der har udstået en praktisk læretid på mindst 3 år, har jeg ikke ment at kunne følge.

For at bevare adgangen til at løse næringsbrev som ejendomshandler lægger jeg som kommissionen vægt på, at forslaget til en ny næringslov går i retning af en yderligere liberalisering af adgangen til erhvervsudøvelse, således at en eneret for ejendomsmæglerne vil være i strid med de principper, der i øvrigt er fulgt ved forslaget til en ny næringslov. Hertil kommer, at den gældende ordning efter min opfattelse har virket tilfredsstillende. I øvrigt vil publikum jo selv kunne afgøre, om de ønsker at blive betjent af ejendomsmæglere eller ejendomshandlere. Det vil også ofte være vanskeligt for folk, der er oppe i årene og måske er slået ud af deres hidtidige erhverv på grund af svigtende helbred, men som har et indgående kendskab til ejendomsforhold, at sætte sig på skolebænken igen for at tage en prøve.

Efter den gældende lov skal ejendomsmæglere have næringsbrev, der ligesom andre næringsbreve udstedes af politimester-

[Handelsministeren.]

ren, i København af magistraten. Næringsbrev som ejendomsmægler er det eneste næringsbrev, hvis udstedelse er betinget af bestået prøve. I forbindelse med lovrevisionen har man fundet det mest stemmende med det almindelige princip at fastsætte, at ejendomsmæglere skal beskikkes af handelsministeren, en ordning, der svarer til de øvrige næringer, som jeg her fremsætter særskilt forslag om. Ordningen, hvorefter ejendomsmæglere skal beskikkes, må også ses i sammenhæng med, at det er tanken fremtidig at stille større krav til uddannelsen af ejendomsmæglere. Efter forslaget er der hjemmel til at kræve, at ejendomsmæglerne skal have gennemgået en vis praktisk uddannelse enten som betingelse for at kunne indstille sig til ejendomsmæglerprøven eller således, at der efter bestået prøve kræves praktisk uddannelse, forinden beskikelsen udstedes. Efter min opfattelse kunne meget tale for at kræve den praktiske uddannelse som betingelse for at kunne indstille sig til ejendomsmæglerprøven. Til denne prøve havde der i årene 1950-60 meldt sig 200-300 kandidater hvert år, medens der ved prøven i 1964 meldte sig næsten 500. Mange af dem, der melder sig til prøven, har intet praktisk kendskab til ejendomshandel. Der bør derfor skabes hjemmel for, at der kan kræves praktisk uddannelse allerede som betingelse for at kunne deltage i prøven. Man vil også derved på forhånd afskære mange uegnede kandidater og undgå samfundsøkonomisk spild, idet omkring 60 pct. af dem, der deltager i prøven, ikke består.

Det særlige udvalg har også i øvrigt fundet, at formen for eksamenskravene ved ejendomsmæglerprøven bør tages op til indgående overvejelse i forbindelse med gennemførelsen af den nye lov. Det er også min tanke at lade nedsætte et udvalg til nærmere drøftelse af kravene til ejendomsmæglerprøven, idet det næppe er hensigtsmæssigt, at prøven i dag er lagt noget en-

sidigt juridisk an. Det vil sikkert være ønskeligt at kræve dokumenteret kendskab til regnskabsvæsen, bogføring og måske også et elementært kendskab til økonomi.

Kommissionen har overvejet spørgsmålet om, hvorvidt ejendomsmægler- og ejendomshandlervirksomhed skal kunne drives i aktieselskabsform. Der har været enighed om, at virksomhed som ejendomsmægler som hidtil kun bør kunne drives af personer, idet denne virksomhed er af personlig karakter. Heller ikke virksomhed som skibsmægler, varemægler eller advokat kan drives i aktieselskabsform. Når statsautoriseret revision kan udøves gennem aktieselskaber, ligger der en særlig historisk udvikling til grund herfor. Spørgsmålet, om ejendomshandlere skal kunne drive virksomhed i aktieselskabsform, har givet anledning til mere tvivl, idet man kunne anføre, at sådan virksomhed ikke er af anden karakter end de andre næringer, der omhandles i forslaget til næringslov, og som kan drives i selskabsform. Udvalget og kommissionen har imidlertid ment, at heller ikke ejendomshandlere bør kunne drive deres virksomhed i aktieselskabsform, og jeg kan for mit vedkommende tilslutte mig dette. Derfor kan anføres, at der ikke kan antages at være noget behov for, at sådan virksomhed skulle kunne drives af aktieselskaber, idet der ikke kræves kapital af betydning for at kunne påbegynde ejendomshandlervirksomhed.

Det særlige udvalg havde foreslået, at det ikke uden næringsbrev skulle være tilladt at modtage vederlag for virksomhed som mellemmand ved køb og salg af fast ejendom. Dette blev foreslået, fordi den gældende lovs formulering, hvorefter næringsbrev kun kræves, hvis medvirken har været erhvervsmæssig, i praksis havde givet anledning til megen tvivl. Man kunne således spørge, om en person, der medvirker to gange på et år, har drevet erhvervsmæssig virksomhed, eller kræves der medvirken i fire tilfælde, før man kan statuere, at forholdet har været erhvervsmæssigt?

[Handelsministeren.]

Efter min mening bør man følge kommissionen, når den ikke har ment at kunne tiltræde en sådan bestemmelse.

Kommissionen har ikke fulgt udvalgets forslag om at indføre forbud mod, at stats- og kommunalansatte driver næring som ejendomsmægler eller som ejendomshandler. Kommissionen er vel enig i, at forholdet kan være uheldigt, men da kun begrænsede grupper af offentligt ansatte personer har mulighed for at få forhåndskendskab til forhold, der kan være af betydning ved ejendomshandler, og som ikke er almindelig tilgængelige, foreslår kommissionen, at spørgsmålet afgøres efter tjenestemandsløvgivningen ligesom spørgsmålet om udstedelse af næringsbrev i øvrigt. Efter forslaget gives der hjemmel til administrativt at fastsætte et ubetinget forbud imod, at visse erhverv og stillinger forenes med virksomhed som ejendomsmægler eller ejendomshandler.

Jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger om bestemmelsen, hvorefter ejendomsmæglere og ejendomshandlere og disses medarbejdere ikke må udfærdige de til tinglysning bestemte dokumenter om overdragelse af fast ejendom. Dette forbud mod, at ejendomsmæglere og ejendomshandlere udfærdiger skøder, gælder allerede i dag, men er fastsat administrativt med hjemmel i næringsloven, men foreslås nu optaget i loven. Forbuddet kan måske se mærkeligt ud, når alle andre personer godt må skrive skøder. Begrundelsen for forbuddet er imidlertid, at de juridiske kundskaber, som kræves til ejendomsmæglerprøven, ikke kan anses for tilstrækkelige til den forsvarlige udfærdigelse af skøder, men at publikum gennem beskikkelsen kunne få den opfattelse, at disse folk skulle være i besiddelse af de kvalifikationer, der var nødvendige for at yde juridisk bistand hertil. Der foreslås en udvidelse af forbuddet til også at omfatte medarbejdere hos ejendomsmæglere eller ejendomshandlere. Dette er for at hindre omgåelse af forbuddet, idet det i praksis er sket, at en ejendomsmægler har ladet sin assistent skrive skøder.

Efter at det særlige udvalg har afgivet beretning til næringslovskommissionen, har Dansk Ejendomsmæglerforening underhånden over for handelsministeriet rejst spørgsmål om at få indført en ordning, således at der for ejendomsmæglere indføres tvungent

medlemskab af Dansk Ejendomsmæglerforening. Det er en ordning, der skulle svare til advokaternes tvungne medlemskab af Advokatsamfundet. Jeg har imidlertid ikke ment at kunne fremsætte forslag herom, og jeg henviser herved til mine bemærkninger i forbindelse med forslaget til lov om statsautoriserede revisorer, idet også de statsautoriserede revisorer havde ønsket tvungent medlemskab af Foreningen af statsautoriserede Revisorer, et ønske, som heller ikke imødekommes efter forslaget.

Dansk Ejendomsmæglerforening har endvidere foreslået, at der til sikring af klienterne gives ejendomsmæglerne samme ret og pligt som advokaterne til at sikre klienternes midler ved oprettelse af klientkonto. Heller ikke dette har jeg ment at burde stille forslag om, idet det vel ikke er almindeligt, at ejendomsmæglerne ligger inde med betydelige beløb for deres klienter, og når det er tilfældet, vil det oftest være beløb, der ikke hidrører fra den del af deres virksomhed, som ejendomsmæglerne og ejendomshandlerne har eneret til, men fra deres virksomhed med f. eks. ejendomsadministration og prioritering, og for sådan virksomhed er der ikke eneret.

Efter min opfattelse vil disse spørgsmål kunne løses ved, at der administrativt fastsættes strengere regler for ejendomsmægleres virksomhed i medfør af den hjemmel, som findes i lovforslaget. Hvis denne hjemmel skulle vise sig ikke at være tilstrækkelig, må spørgsmålet om skærpede bestemmelser for at sikre publikum tages op i en bredere sammenhæng.

I min gennemgang kommer jeg nu til *forslag til lov om dispachører*.

For tiden er der her i landet kun 6 dispachører, og af denne grund er det måske et af de erhverv, der kunne være mindst grund til at give bestemmelser for i en selvstændig lov. Imidlertid er det helt klart, at bestemmelser om dispachører ikke vil høre hjemme i en næringslov af karakter som det fremsatte forslag hertil. En anden mulighed ville være at optage bestemmelser om dispachører i søloven, hvilket man efter det for mig oplyste overvejer i Norge, men jeg har dog ikke ment at kunne fremsætte forslag herom. I det udvalg, der er nedsat til revision af søloven, har dette spørgsmål været

[Handelsministeren.]

drøftet, men der har inden for udvalget været enighed om, at det under hensyn til, at søloven i overvejende grad er en samling civilretlige bestemmelser, ikke kan anses for naturligt og hensigtsmæssigt at indføre bestemmelser af den nævnte art i søloven.

Dispachørhvervet omfatter navnlig beregning og fordeling af tab ved almindeligt havari o. lign., bestemmelse af grænsen for reders ansvar og fordeling af ansvarsbeløbet og beregning af assuranceerstatning i søforsikring.

Dette erhvervs særlige karakter i forbindelse med, at det naturligt kun kan beskæftige få personer, er baggrunden for, at det i forslaget § 10 er bestemt, at dispachører ikke kan afslå at udføre forretninger, der efter lov og sædvane hører under dispachørhvervet. Tilsvarende bestemmelser har tidligere været fastsat administrativt i en bekendtgørelse af 31. august 1935 om statsautoriserede dispachørers virksomhed, pligter og ansvar.

Om dette lovforslag skal jeg i øvrigt bemærke, at bestemmelserne heri i det væsentligste svarer til de gældende næringsretlige bestemmelser for dispachører, men i denne forbindelse på ny påpege, at forslaget på samme måde som revisorlovforslaget og som den nylig gennemførte landinspektørlov indeholder særlige bestemmelser om administrativ frakendelse af beskikkelse for en tid fra 1-5 år eller indtil videre. Særlig under hensyn til dispachørernes ansvarsfulde hverv og til den myndighedsudøvelse, der i søloven er tillagt disse, må jeg finde det helt rigtigt med en sådan disciplinær bestemmelse, som kan finde anvendelse, hvis vedkommende dispachør har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse i udøvelsen af sin virksomhed og de udviste forhold giver grund til at antage, at han ikke fremtidig vil udøve virksomheden på forsvarlig måde.

Sluttelig skal jeg om dette forslag anføre, at de tilsvarende forslag vedrørende revisorer, mæglere, ejendomsmæglere og translatorer giver de personer, der opfylder betingelserne herfor, ret til at blive beskikket af handelsministeren, men at det af næringslovskommissionens betænkning fremgår, at dispachørkommissionen havde foreslået,

at dispachører ligesom i Norge og Sverige og ligesom her i landet før den nuværende næringslov skulle udnævnes af kongen. Det er i denne henseende fremhævet, at det har en ikke ringe betydning i forhold til udlandet, at danske dispachører kan benytte betegnelsen „Royal Danish Average Adjuster“. Man mener, at dette vil gøre det lettere for redere og assurandører at få udenlandske parters tilladelse til opgørelse af dispacher her i landet, og at det ville kunne hjælpe til at få her udstedte dispacher anerkendt i udlandet.

Imidlertid må jeg være enig med næringslovskommissionen i, at dette ønske ikke bør imødekommes, idet det ud fra principielle synspunkter vedrørende forvaltningsretlig kompetence vil være mindre heldigt, at dispachører beskikkes af kongen. De synspunkter, der fremføres til støtte for sådan kgl. udnævnelse, ville antagelig med samme vægt kunne fremføres af andre erhvervsgrupper, og derfor må jeg også af hensyn til konsekvenserne finde det betænkeligt at give dispachørerne en særstilling i udnævnelsesmæssig henseende.

Endelig skal jeg nævne *forslag til lov om translatorer og tolke*.

For dette forslags vedkommende har jeg ikke meget at føje til mine tidligere bemærkninger af generel karakter for disse forslags vedkommende. Jeg nævnte tidligere, at en række af forslagene ved betegnelsen af den pågældende virksomhed ikke som hidtil benyttede udtrykket „statsautoriseret“, og dette gælder også for translatorer og tolkes vedkommende. Det er dog her særligt fremhævet, at det kan have en vis betydning for translatorer, når deres oversættelser anvendes i udlandet, at det af oversættelsen fremgår, at den, der har foretaget den, er i besiddelse af en særlig, offentlig autorisation eller beskikkelse. Jeg vil derfor gerne fremhæve, at den omstændighed, at vi i teksten til lovforslagene og i bestemmelsen om de pågældendes eneret til at føre betegnelsen „translator og tolk“ har udeladt ordet „statsautoriseret“, ikke hindrer de pågældende i at anvende en betegnelse som f. eks. statsautoriseret eller dertil svarende udtryk på fremmede sprog, således at det udtil står klart, at de har dokumenteret

[Handelsministeren.]

særlige kvalifikationer, hvilket navnlig vil være af betydning, når deres arbejde skal benyttes uden for landets grænser.

I øvrigt skal jeg blot bemærke, at forslaget ikke har opretholdt bestemmelsen i den gældende næringslov, hvorefter der til de af translatører og tolke afgivne erklæringer til brug i retslige forhold vedrørende de under deres virksomhed henhørende forretninger er knyttet offentlig troværdighed. Når bestemmelsen er udeladt, ligger deri alene, at den ikke harmonerer med domstolens adgang til fri bevisbedømmelse og den omstændighed, at retsplejeloven indeholder bestemmelser om anvendelse af translatører og tolke i retsforhold. Det må anses for naturligt, at bestemmelserne findes i retsplejeloven og ikke i en lovgivning om translatører.

Idet jeg i øvrigt tillader mig at henvise til bemærkningerne til de enkelte forslag, vil jeg gerne anbefale lovforslagene til villig behandling i det høje ting.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg skal for det høje ting fremsætte *forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret fra 1. april 1964 til 31. marts 1965.*

I lighed med i fjor fremsættes tillægsbevillingsforslaget på et så sent tidspunkt, at det ikke skulle være nødvendigt, at der stilles ændringsforslag. Det er min opfattelse, at denne fremgangsmåde sidste år virkede stort set tilfredsstillende, og at man opnåede det tilsigtede formål, nemlig en formindskelse af folketingets og finansudvalgets arbejde, således at forslaget kunne vedtages på omtrent samme tid som i tidligere år.

Tillægsbevillingsforslaget har siden 1960-61 været udarbejdet på den måde, at der i princippet ikke søges tillægsbevilling til bekræftelse af visse rene reguleringer, f. eks. merindtægt af afgifter, forhøjelser af tjenestemandslønninger og merudgifter til lovbundne tilskud. Endvidere har man udeladt mindre overskridelser på en række kalkulatoriske konti samt besparelser på driftsparagrafferne.

På tillægsbevillingsforslaget for 1964-65 er der med finansudvalgets tilslutning sket en yderligere begrænsning af antallet af tilfælde, hvor tillægsbevilling søges.

For det første har man i år undladt at medtage den almindelige pristalsregulering m. v. af lønninger for ikke-tjenestemænd, svarende til hidtidig praksis for løn til tjenestemænd.

For det andet optages heller ikke på tillægsbevillingsforslaget de merudgifter på medhjælpskonti, der er en følge af, at tjenestemandsansat personale udnytter en bestående adgang til at overgå til overenskomstansættelse. Man har jo allerede gennem nogle år ikke taget den besparelse med på tillægsbevillingsforslaget, som staten herved har opnået på bevillingen til tjenestemandsløn.

Endelig har man i år heller ikke på tillægsbevillingsforslaget opført merudgifter ved besættelse af nye stillinger oprettet ved normeringsloven for 1964-65.

Disse ændringer har medført, at det i år i modsætning til tidligere ikke har været nødvendigt at søge tillægsbevilling på en lang række lønnings- og medhjælpskonti.

Den udvikling, tillægsbevillingsloven har gennemgået i de senere år, har haft til følge, at loven efterhånden er blevet renset for en betydelig mængde stof vedrørende almindelig regulering af lønninger og sociale ydelser, indtægtsskøn o. lign. — alt sammen ting, som der ikke knytter sig bevillingsmæssig interesse til, idet det alene drejer sig om registrering af en opfyldelse af lovgivningens krav eller af virkningerne af for længst truffe dispositioner.

Denne begrænsning af tillægsbevillingslovens område har betydet en lettelse af folketingets og finansudvalgets arbejde. På den anden side må det erkendes, at nogle af de forhold, der udelades af tillægsbevillingsloven, er reguleringer af udgifter og indtægter, der er af væsentlig betydning for den samlede statsfinansielle stilling, og at tillægsbevillingsloven derfor ikke sammen med finansloven vil give et dækkende billede af denne stilling.

Efter de aftaler, der er truffet mellem finansudvalget og finansministeriet, vil man fra og med finansåret 1966-67 gå over til en ændret opstilling af finansloven og tillægsbevillingsloven. Det såkaldte rammebevillingssystem vil blive indført på finanslovsforslaget for 1966-67 — et cirkulære herom vil snart blive udsendt — og i tilslutning hertil vil tillægsbevillingsloven for 1966-